

Magazine
over onderwijs

in ba na ns

Leven lang
ontwikkelen

2024

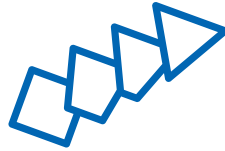

9 789090 355542

€ 14,95

Wendbaar vakmanschap in een dynamische wereld: de sleutel tot succes

In een wereld waar verandering een constante is, is wendbaarheid belangrijk. Vooral in leeromgevingen waar werk, leren en innoveren samenkomen kan wendbaar vakmanschap aangesproken en ontwikkeld worden. Marco Mazereeuw deelt zijn inzichten over de implementatie ervan en de rol van begeleiding in innovatieve leeromgevingen. Stap binnen in een wereld waar passie en ontwikkeling samenkomen en ontdek hoe wendbaar vakmanschap het verschil kan maken in ons leven en werk.

Een leven lang ontwikkelen (LLO) is een dynamisch concept dat ons aanspoort om voortdurend onze kwaliteiten te ontwikkelen gedurende ons hele leven. Kuijpers en Draaisma (2020) definiëren LLO als volgt: 'Gedurende het hele leven proactief ontwikkelen van kwaliteiten op basis van motieven en mogelijkheden, voor een duurzame bijdrage aan de samenleving, eigen werkomgeving, gezondheid en geluk, voor nu en de toekomst.'

Volgens Marco Mazereeuw heeft LLO niet alleen betrekking op onze persoonlijke groei, maar ook op het betrekken van onze omgeving. Hij benadrukt: "De interactie tussen onszelf en onze omgeving is een essentieel aspect van Leven Lang Ontwikkelen. Het is een wederzijdse relatie waarbij de positieve aspecten van onze omgeving ons energie en inspiratie geven, terwijl wij op onze beurt bijdragen aan de bloei en ontwikkeling ervan."

Het streven naar LLO nodigt uit om jezelf voortdurend te ontplooien en te evolueren, niet alleen op individueel niveau, maar ook in relatie tot de omgeving. Door actief betrokken te zijn bij de omgeving en bij te dragen aan positieve veranderingen, ervaar je een wederzijdse groei waarbij zowel jijzelf als de omgeving gedijen. Zo'n holistische benadering van LLO stelt mensen in staat deze synergie te benutten en een vervuld en succesvol leven te leiden, waarbij persoonlijke ontwikkeling en het welzijn van de omgeving in harmonie samenkomen.

"Zeker in het hedendaagse vakmanschap is dat van belang," vervolgt Marco Mazereeuw. "Het idee van het voorbereiden van vakmensen op een statische werkomgeving is achterhaald, aangezien de werkomgeving voortdurend verandert. Voor vakmensen is het belangrijk om vanuit eigen ideeën, waarden en normen betekenis te geven aan verandering. In plaats van de verandering te ondergaan, kunnen vakmensen erkennen dat ze de verandering zelf creëren en er tegelijkertijd ook mee moeten omgaan."

Wendbare vakmensen maken het verschil

In het kader van wendbaar vakmanschap benadrukt Marco Mazereeuw de waarde van vakmensen voor organisaties en het belang van het geven van ruimte aan vakmensen om betekenis te geven aan hun werk. Wendbare vakmensen hebben de vaardigheid om tijdens het werk te leren en zijn actief betrokken bij het zoeken naar verbeteringen en innovatieve oplossingen. Ze herkennen signalen voor verbetering en gaan proactief aan de slag om zowel het werk zelf als de relatie tussen henzelf en het werk te verbeteren.

“Het ontwikkelen van wendbaarheid is echter geen eenvoudige taak,” benadrukt Marco Mazereeuw. “Het vraagt om een balans tussen het ontwikkelen van routines en ritme voor verbetering, en kritisch zijn op deze routines om verandering en vernieuwing mogelijk te maken. In het geval van lasrobots bijvoorbeeld zou dat kunnen betekenen dat de lassers de ruimte opzoeken en in het bedrijf nagaan welke productieprocessen prima kunnen met een lasrobot en welke vooral met de hand moeten worden gedaan. Zo worden zij onderdeel van het innovatieproces op een constructief kritische wijze. Wendbaar vakmanschap betekent dat vakmensen constructief kritisch zijn, uitdagingen zoeken en streven naar verbetering, zowel van zichzelf als van het werk dat ze verrichten.”

Het leerproces van vakmensen in het streven naar wendbaar vakmanschap gebeurt volgens Mazereeuw dagelijks tijdens het werk. Het is een proces waarbij vakmensen zich bewust worden van verbetermogelijkheden en een intrinsieke motivatie ontwikkelen om het werk te verbeteren. Ze kunnen routineus handelen totdat er iets gebeurt dat hen aanzet tot bewustwording en verandering. Ze kunnen anticiperen op nieuwe inzichten en kansen voor verbetering, waarbij ze constructief kritisch zijn en hun eigen of gezamenlijke uitdagingen zoeken. Wendbare vakmensen streven ernaar om te optimaliseren waar mogelijk en te vernieuwen wanneer nodig, met als doel het werk en zichzelf voortdurend te verbeteren en aan te passen aan de veranderende omstandigheden.

Student is zowel novice als innovator

In het artikel ‘Vakmanschap is meer dan weten en kunnen’ beschrijft u de leerprocessen van mbo-studenten in veranderende omgevingen. Kunt u enkele voorbeelden geven van deze leerprocessen en hoe zij bijdragen aan het ontwikkelen van wendbaar vakmanschap?

“In het kader van leren en werken in innovatieomgevingen heb je inderdaad andere leerprocessen. Veel studenten voelen zich aanvankelijk ‘novices’ in dergelijke omgevingen. Ze hebben vaak het idee dat ze zich moeten aanpassen aan de bestaande werkomgeving om te kunnen leren. Maar dat is niet altijd het geval. Ze worden geconfronteerd met een voortdurend veranderende omgeving waarin ze zelf onderdeel zijn geworden van de verandering. Sterker nog, soms spelen zij een leidende rol bij de verandering.”

“Het valt op dat veel studenten niet gewend zijn aan horizontaal werken of niet het vertrouwen hebben om dit te doen. Het werken en leren in veranderende werkomgevingen vraagt om een ander soort begeleiding. Er is behoefte aan begeleiding die studenten ondersteunt bij het navigeren in deze dynamische omgevingen, waarbij zij gestimuleerd worden om actief deel te nemen en een meer gelijkwaardige rol te spelen. Het ontwikkelen van de nodige vaardigheden en het stimuleren van zelfvertrouwen zijn essentieel om studenten in staat te stellen zich voldoende comfortabel te voelen en participatief te kunnen zijn in deze nieuwe en uitdagende leeromgevingen.”

Begeleiding in innovatieve leeromgevingen

Begeleiding gericht op wendbaarheid vraagt om een andere benadering van studenten, docenten en werkplekbegeleiders dan begeleiding op het basisvakmanschap. Het vraagt om een verschuiving in attitudes en rollen. Studenten moeten leren om te bepalen of ze zich moeten aanpassen aan de omgeving of juist een actieve bijdrage kunnen leveren aan de ontwikkeling van het werk. Dit kan echter niet

“Door wendbaarheid te combineren met vakmanschap, kunnen we succesvol inspelen op de eisen van deze tijd”

Marco Mazereeuw, lector
(NHL Stenden Hogeschool)
en practor (Firda mbo)
beroepsgerichte didactiek
en leven lang ontwikkelen

als vanzelfsprekend worden beschouwd voor alle studenten, en daarom is het belangrijk dat begeleiding scherp let op wat studenten bezighoudt in de dynamische omgeving en hoe zij in hun ontwikkeling ondersteund kunnen worden.

“Dit is zeker niet vanzelfsprekend,” vervolgt Marco Mazereeuw. “Zowel studenten als begeleiders worden aangesproken op hun wendbaarheid in deze context. Begeleiders voelen zich geconfronteerd met een rol waarin ze zowel monitorend als innoverend zijn. Ze pendelen tussen sturen en ondersteunen. Daarnaast vraagt het om een positie in te nemen waarin ze dichterbij de studenten staan, vergelijkbaar met een ‘significant other’ of mentorfiguur. Het is belangrijk dat begeleiders een actieve rol spelen bij het faciliteren van het leerproces en het ondersteunen van de studenten in hun ontwikkeling. Alleen toekijken is dus zeker niet voldoende.”

“Natuurlijk zijn er altijd studenten die de vraag stellen: ‘Waarom zegt de docent dit?’ of ‘Waarom moeten we het op deze manier doen?’. Dit benadrukt het belang van open communicatie en dialoog tussen docenten en studenten, waarbij ruimte wordt geboden voor kritisch denken en het uitwisselen van ideeën. Een dynamische leeromgeving stimuleert deze interactie, waardoor zowel studenten als docenten kunnen groeien en leren van elkaars inzichten en perspectieven.”

Innovatieve leerwerkomgevingen vragen om een verschuiving in de rol van begeleiders en een actieve participatie van studenten. Door gezamenlijk wendbaarheid de ruimte te geven en openheid te creëren voor experimenten en nieuwe ideeën, kunnen begeleiders en studenten samenwerken aan het bevorderen van wendbaar vakmanschap en succesvol navigeren in deze dynamische leeromgevingen.

Het gaat om de plek en het werk

In de hedendaagse dynamische omgeving, waar werk, leren en innoveren samenkomen, is het volgens Marco Mazereeuw essentieel dat de plek en het werk wendbaarheid aanspreken. Het moet een omgeving zijn die zowel passend, authentiek, onversneden als zichtbaar is. Tegelijkertijd wordt er een beroep gedaan op vakmanschap, waarbij er ook ruimte kan zijn voor ongekend vakmanschap. Het is van belang om studenten en begeleiders uit te dagen met complexe vraagstukken waar nog geen pasklare antwoorden voorhanden zijn. Door dit te doen, zal men zien dat zowel studenten als docenten gestimuleerd worden om op een andere manier met elkaar en de vraagstukken om te gaan.

Het werk transformeert steeds meer naar een samenwerkingsdynamiek, waarin er een collectief bewustzijn ontstaat dat hedendaagse vraagstukken voortdurende begeleiding en ontwikkeling vereisen. Het optimalistische denken kan ertoe leiden dat organisaties systematisch en hiërarchisch worden. Dit inzicht wordt erkend door bedrijven, onderwijsinstellingen, studenten, docenten en werkplekbegeleiders. Vanwege de voortdurende veranderingen en maatschappelijke uitdagingen is het duidelijk dat er een andere aanpak nodig is. Wendbaar vakmanschap lijkt een passende oplossing te bieden.

Marco Mazereeuw: "In deze dynamische context is wendbaar vakmanschap van waarde. Het vermogen om zich aan te passen aan veranderende omstandigheden ontwikkelt zich, terwijl vakmanschap en expertise worden ingezet om complexe vraagstukken aan te pakken. Wendbaar vakmanschap omvat het vermogen om innovatieve oplossingen te bedenken, effectief samen te werken in teams en een open houding te hebben ten opzichte van voortdurende ontwikkeling en leren. Door studenten en begeleiders uit te dagen met vraagstukken waarop nog geen antwoorden bestaan, worden ze aangemoedigd om anders met elkaar en de vraagstukken om te gaan. Dit zorgt voor nieuwe inzichten en stimuleert de ontwikkeling van zowel studenten als docenten."

“Met de toenemende complexiteit van de wereld en de maatschappelijke uitdagingen die we tegenkomen, is een verandering in denken en handelen onvermijdelijk. Wendbaar vakmanschap biedt een passende oplossing voor deze verandering. Door wendbaarheid te combineren met vakmanschap, kunnen we succesvol inspelen op de eisen van deze tijd en bijdragen aan een dynamische en innovatieve samenkomst van werk, leren en innoveren.”

Stap voor stap en een mensgerichte benadering

Als we Marco Mazereeuw vragen om vooruit te kijken en aanbevelingen te doen voor de implementatie van wendbaar vakmanschap, is hij uiterst voorzichtig. Het is namelijk niet verstandig om te ver vooruit te kijken. Wendbaarheid ontstaat door kleine stapjes te nemen en deze stap voor stap te verwerken. Belangrijk is dat alle betrokkenen, ‘het gehele peloton’, worden betrokken. Het doel is om samen over de finish te komen, zonder precies te weten waar de finishlijn ligt. Dit vraagt veel van zowel individuen als organisaties.

Bij de implementatie van wendbaar vakmanschap is het mogelijk om bepaalde aspecten te structureren, waarbij succesvolle praktijken worden geconsolideerd. Tegelijkertijd is het van belang om voortdurend te blijven ontwikkelen en innoveren.

We weten dat de vooruitgang van leven lang ontwikkelen wordt vertraagd doordat beslissingen op verschillende systeemniveaus worden genomen. Toch draait het uiteindelijk om één ding: een mensgerichte benadering. Het is interessant om te onderzoeken of we op elk niveau een mensgerichte aanpak van leven lang ontwikkelen kunnen stimuleren, waarbij elk niveau werkt aan zijn eigen leer- en ontwikkelcultuur. Op deze manier kunnen we elkaar beter begrijpen en faciliteren in de ontwikkeling van ieders wendbaarheid.

rĳnconsult onderwijs

